

NATURSKYDDSTANKAR VID SÄLLSKAPETS FÖR NATURSKYDD I KRISTINEHAMN JUBILEUMSFEST DEN 30. OKT. 1954.

Av NILS DAHLBECK.

Att tala till medlemmar i en naturskyddsförening om vad naturskydd är för något kan tyckas vara som att bjuda bagarns barn på bröd. Jag tänker ändå göra det, därför att jag ofta för min egen del känner ett behov att precisera detta oerhört stora komplex. Det omfattar ju människans förhållande till naturen i alla avseenden — människans hushållning med de naturvärden vi ha, de må vara ekonomiska eller så att säga ideella.

Mänskligheten har ännu icke dragit konsekvenserna av Copernicus' upptäckt att jorden är rund och en begränsad himlakropp. Vi vet att det förhåller sig så och kan tillämpa det beträffande klockan och när vi ritar kartor eller om vi skall åka runt jorden. Vi kan även resonera om det, men vi ha inte dragit konsekvenserna av det i vårt handlande. I varje fall inte mänskligheten sedd i sin helhet. Vid vår behandling av naturtillgångarna i alla dess olika former verkar det fortfarande som om vi människor trodde, att jorden är oändligt stor och outtömligt rik.

Vi människor äro den till antalet rikligast förekommande däggdjursarten på jorden. Stora delar av naturen ha vi omvandlat till oigenkännlighet. Varhelst vi se, finnes det naturtyper eller organismer, arter av olika slag, som är precis på gränsen till utrotning. Många arter äro redan fullkomligt utrotade. Åtminstone hos mig finnes en känsla av äganderätt till de olika naturtillgångarna på jorden, och jag skulle tro, att många av er hyser samma känsla. Även om jag själv ej får någon som helst chans att få se bryggödlan på Nya Zeeland eller den australiska faunan och floran eller mycket annat intressant på jordklotet, så har jag en bestämd känsla av att det tillhör mig och om det förstöres, så har jag själv personligen blivit berövad någonting av värde. Därigenom har också hela mänskligheten gjorts fattigare.

Hur världens ekonomiskt värdefulla naturtillgångar skötes, är hela mänskligheten direkt beroende av. Detta är grunden, som hela vårt välbefinnande och hela vår civilisation vilar på. Om jordens skogstillgångar skövlas eller om våra vattentillgångar förstöres, så påverkas vi i vårt dagliga liv av detta. Och när det gäller den ideella sidan av saken, så skall man aldrig inbilla sig, att det går att bevara små provbitar av typen naturreservat eller naturparker eller skydda de enskilda organismerna inom begränsade områden, om vi inte samtidigt så att säga sköter naturen i stort. När det gäller bevarande av naturtillgångar är små oaser i en förödd värld icke något att lita till.

Genom teknikens framsteg har produktiviteten inom industrin ökat mycket snabbt. Vi ha nog gjort en jämförelse därmed och inbillat oss, att vi även skulle kunna åstadkomma betydande ökning beträffande den produktion, som kommer från den biologiska sidan. Detta är väl antagligen orsaken till ett av de felslut som göres. Det gäller därför, att mänskligheten tar sitt förnuft till fånga och tar konsekvenserna av Copernicus' upptäckt. Trots allt som talas om naturskydd, om skogsplanteringar och om skötsel av vattendrag m. m.

överallt på jorden, så går det fortfarande bakåt, när det gäller de biologiska förutsättningarna för oss.

Icke heller här i Sverige äro vi i balans beträffande våra naturtillgångar och skötseln av dessa. Vi ta mer än vi återskapa. När man ser framåt i tiden, så är det i särskilt hög grad frågan om vattnen, som just nu är den största naturskyddsfrågan i vårt land.

Det är inte så särskilt roligt att sprida kunskap om balansen i naturen och vårt förhållande till denna. Det är aldrig roligt att sprida fakta, därför att människorna tycker det är mycket roligare att höra nyheter, som ändrar sig påföljande dag. Där finnes nog en av orsakerna till, att vi inte ägnar detta faktum flera tankar än vi gör. Men vi borde nog mera allmänt resonera om dessa frågor och sprida dem vidare.

Vart man vänder sig finnes stora mängder av vårdproblem. Man har dem alldeles inpå sig, kanske t. o. m. alldeles utanför stugknuten. Det finnes väl inte ett enda samhälle i landet, där det icke föreligger behov av, att man sätter sig ner och tänker över vart utvecklingen kommer att leda. Om man icke gör något åt saken kommer säkert stora naturvärden att gå till spillo.

Det är så oerhört lätt att spoliera och förstöra, men det är oerhört svårt att återställa. Vissa saker gå givetvis att renovera. Om man hugger ner en skog kan vi få skog att växa upp igen, och när det gäller vissa speciellt näringsrika sjöar, s. k. fågelsjöar, som torrlagts, går det ju relativt lätt att åstadkomma sådana igen, om man har marken och gör erforderliga fördämningar. Men det finnes annat, som absolut aldrig kan återskapas om det spolierats. Om man skyfflar bort en ås — en utsikt — så är den borta, och har man sprängt bort bergen så kunna de icke återställas. Samma sak gäller om man bebygger eller exploaterar områden av egenartad natur eller orörd vegetation. Det säregna är spolierat och borta för geologiska perioder framåt. Det är väl vetskapen om detta som gjort, att människor på olika håll runt jorden och inte minst här i Sverige under senare decennier börjat vakna upp och komma till insikt om, att man behöver göra något för att rädda den tjusiga, variationsrika naturen i den egna omgivningen och hembygden. Det är väl detta, som utgör själva grunden för verksamheten inom en sammanslutning sådan som Sällskapet för Naturskydd.

ÅTERBLICK

Sällskapet för Naturskydd, Kristinehamn:

Konstituerande sammanträde hölls den 18 mars 1934.

Initiativtagare var kontoristen Yngve Holmqvist, som samlade följande för saken intresserade personer: Gösta Samuelsson, Olle Jonsson, Evert Nyqvist, Oscar Andersson, Anton Carlsson, Erik Olsson och Gunnar Norman.

Första årsmötet hölls den 21 juni 1934. Då valdes till ordf. Yngve Holmqvist, sekr. Evert Nyqvist, kassör Olle Jonsson och suppleant Gösta Samuelsson.